

ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ Տ. ՆԻԿՈԼԱՍՍ Զ-Ի ԽՈՍՔԸ
ԳԱՀԱՍՐԱՀՈՒՄ

(24 նոյեմբեր 1974 թ.)

Ձերդ Սրբություն,

Հանուն Տիրոջ և Աստծո և Փրկչին մեր Հիսուսի Քրիստոսի, որը սպասումն է մեր հավիտենական կյանքի, Ձերդ Սրբության, հաշկական ուղղափառ եկեղեցու հարգարժան նվիրապետության, սրբազան կղերին և ձեր եկեղեցու բարեպաշտ հոտին և ձեր ժողովրդին հղում եմ սբ. Մարկոսի ավետարանական գահի առաքելական եկեղեցու օրհնությունը:

Հայոց քույր եկեղեցին, ինչպես նաև նրա բարեպաշտ Գլուխը՝ Ձերդ Սրբությունը, մեզ անձանոթ չեն. առավել ևս անձանոթ չեն իրար մեր եկեղեցիների աստվածասեր ժողովուրդները՝ հելլենները և հայերը:

Մենք, Սրբազան Եղբայր, բազմիցս հանդիպել ենք միջեկեղեցական ժողովներում, և Ձեր անձը մեր հոգում ծնել է առանձին հարգանքի և եղբայրական սիրո զգացում դեպի Ձեզ: Ձեր և հայ եկեղեցու հանդեպ մեր զգացումների ապացույցը մեր և մեր ուղեկիցների՝ Աքսիումի միտրոպոլիտ սրբազան Մեթոդիոսի և Նիկոպոլսի աստվածասեր եպիսկոպոս Իրինեոսի ներկայությունն է այստեղ: Մեր ներկայությունը հայ եկեղեցու և հայ ժողովրդի կենտրոնում՝ սբ. Էջմիածնում, որտեղ մարտիրոսացել են հայ եկեղեցու սրբերը, ապացույցն է մեր ընդհանուր հավատի վերարժարժման և նրա վերանորոգման համար երկուստեք գոյություն ունեցող ցանկության:

Ս. Գիրքը, Սրբազան Եղբայր, մեզ տեղափոխում է այն դեպքերին, որոնք, Ծննդոց Գրքի համաձայն, տեղի են ունեցել Արարատ լեռան վրա, որտեղ փրկվել է Նոյի տապալնը: Այս կետից վերսկսվեց կյանքը և զարգացավ ամբողջ երկրի վրա:

Հայաստանը եղել է առաջին թագավորություններից մեկը, որոնք ընդունեցին քրիստոնեությունը և զարգացրին եկեղեցական այն հայտնի ճարտարապետությունը, որից առաջացավ գոթականը:

Հերոսական ժողովուրդ ունեցող քաղաքակրթության և քրիստոնեական եկեղեցու այս կենտրոնը մենք գալիս ենք որպես սիրելի եղբայրներ ի Տեր՝ ներկայացնելով եղբայր ժողովուրդների, որոնք թեև շատ տառապեցին դարերով, սակայն դարձան հայտնի ամբողջ աշխարհին մատուցած իրենց պայծառ ծառայություններով:

Իրենց դարավոր ու փառավոր պատմության ընթացքում հայերը սերտ համերաշխության մեջ են եղել հույների հետ, և հազիվ թե հնարավոր լինի գտնել որևէ ժամանակաշրջան, երբ այս երկու ժողովուրդները գործակից չեն եղել:

Դեռևս Հերոդոտը վկայում է Հայաստանի վարչակարգի և երկրի անասնապահության զարգացման մասին: Քսենոֆոնը նկարագրում է Հայաստանը որպես ընդարձակ և հարուստ երկիր: Հելլենիզմի մեծ արտելքը Աղեքսանդր Մեծի միջոցով հայերին մոտեցրեց հելլենական կենտրոններին և երկու ժողովուրդների համագործակցությունը, ինչպես վկայում են հելլեն մատյանները, տարածվեց մարդկային գործունեության բազում ոլորտներում:

Բայց ամեն ինչից առավել մենք այժմ հիշում ենք Հայաստանի արևմտյան հատվածը, որտեղ Մեծն Աղեքսանդրի ժառանգների օրոք հաստատվեցին հայտնի գաղատացիք, որոնց ուղղել է իր կարևորագույն թղթերից մեկը հեթանոսների առաքյալ ս. Պողոսը: Դեռևս իր ժամանակին հելլեն աշխարհագրագետ Ստրաբոնը հետաքրքիր տեղեկություններ է հաղորդել Հայաստանի մասին, որոնց համաձայն հայոց արքունիքը անպայման գիտեր հունարեն, որով նախքան հայ գրերի գյուտը, հաճախ հրապարակվում էին մատյանները, կրոնական երկերը և պետական հրամանները: Հանրահայտ է, որ մեր երկու ժողովուրդների հաղորդակցությունը եղել է սերտ և տևական:

Քրիստոնեությունը մեր ժողովուրդների առավել մոտեցրեց իրար: Հելլենական Անտիոքը եղել է մեր ժողովուրդների կապի կենտրոնը, նախքան Գրիգոր Լուսավորիչը, որը և 302 թ. եպիսկոպոս ձեռնադրվեց Կեսարիայի հույն եպիսկոպոս Ղևոնդիոսի կողմից:

Դուք գիտեք, Սրբազան Եղբայր, թե մեր եկեղեցին ս. Գրիգորի հիշատակը տոնում է սեպտեմբերի 30-ին և պատվում նրան որպես մեծափառ քահանայապետ, համաշխարհային լուսատու, անտուն հովիվ և ուսուցիչ:

Քրիստոնեությունը, Սրբազան Եղբայր ի Քրիստոս, իր հետևորդներին մոտեցրեց իրար: Միացրեց նրանց խղճերը ու դարձրեց նրանց մի Տիրոջ մարմնի անդամները, Տիրոջ, որն ասաց. «Ով ճաշակի իմ մարմինը և ըմպի իմ արյունը, կմնա իմ մեջ և ես՝ նրա մեջ»: Աստվածային այդ շնորհների հաղորդակցվելով, մենք հաղորդակից ենք լինում Քրիստոսի թագավորությանը: Այս է ճշմարտությունը, որը կազմում է մեր հավատի հիմքը. այսուհանդերձ, մենք մասնակից չենք միևնույն սեղանին և չենք հաղորդվում միևնույն գավաթից: Մենք ուրախ կլինենք, եթե մեր այստեղ գտնվելու ընթացքում արդյունավետ զրույցներ ունենանք, որոնք նպաստեն մեր եկեղեցիների միավորման և այդ միավորմամբ՝ մեր հավատի գանձի ավելացման:

Ուստի մեր խոսքը եզրափակենք սուրբ վկա և Մեծ Հայքի լուսավորիչ ս. Գրիգորի կոնդակով ու այն հատվածով, որոնցով հույն եկեղեցին մեծարում է հայոց եկեղեցու սրբին:

«Հավատացյալներ. սուրբ երգերով և շարականներով փառաբանենք այսօր որպես մարտիկ ճշմարտության գերապաժառ Քահանայապետին, արթուն հովվին և ուսուցչին, Գրիգորիոսին, տիեզերական լուսատուին. քանզի նա միջնորդ է Քրիստոսի սուաջ մեր փրկության համար:

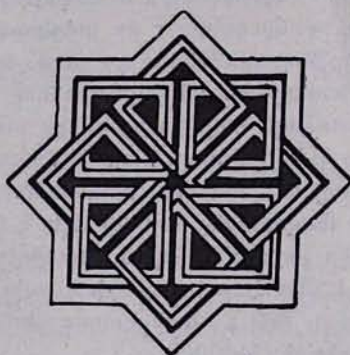
Հավատացյալներ. այս մեծ պատկալորի, աստվածային լուսատուի, Հայաստանի հովվի և առաջամարտիկի հիշատակը փառաբանենք աստվածաշունչ երգերով. քանզի նա հեռացրեց սին կոտքերի խավարը և ոչնչացրեց դևերի ներգործությունը: Տառապանքները նա տարավ կայուն ոգով ու շնորհով և միջնորդում է Քրիստոսի սուաջ մեր փրկության համար:

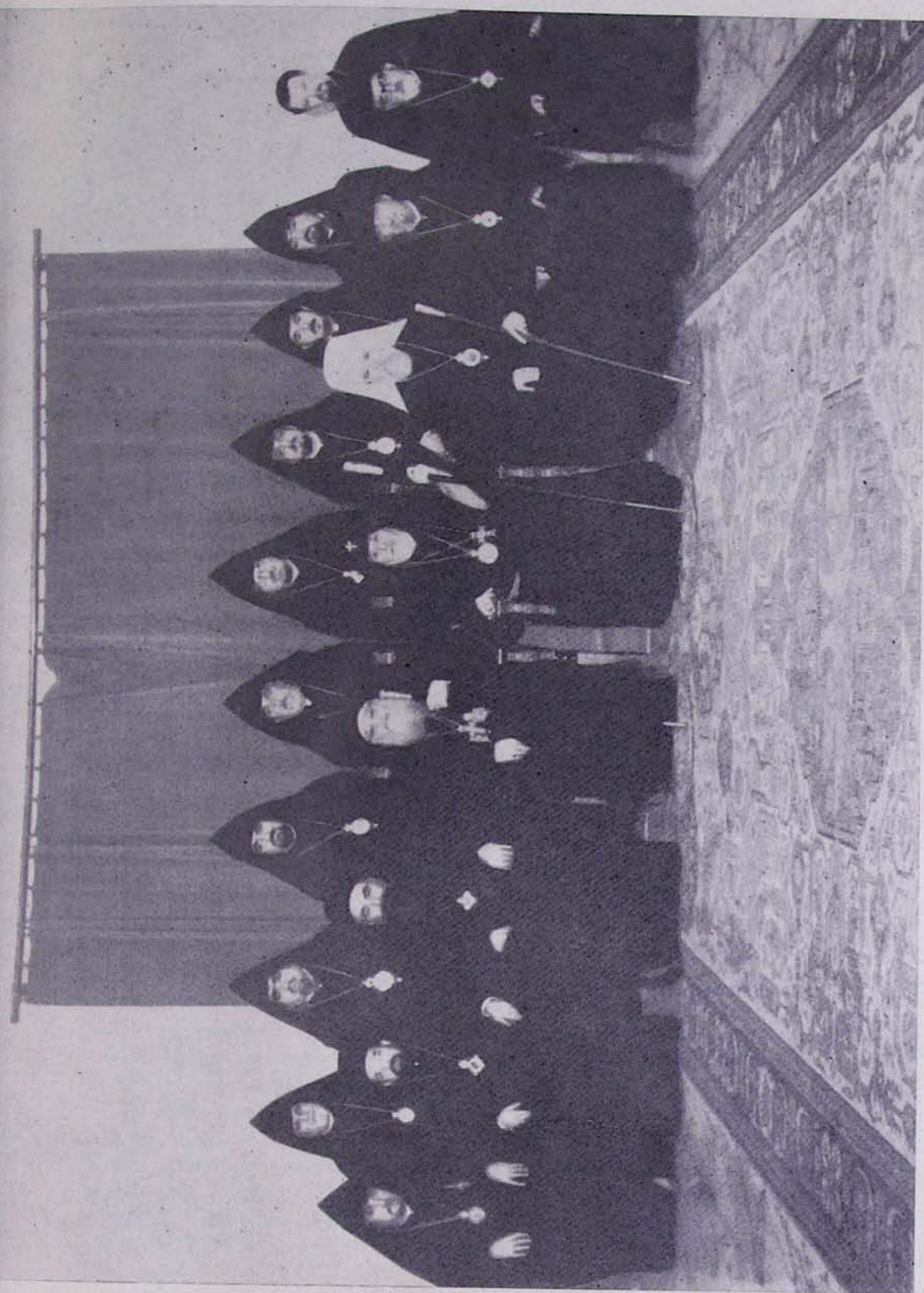
Ծանոթ էիր «արթուն կացեք» Տիրոջ խոսքին.

Երբ Աստված կոչեց, դու, Հայր, արթուն հայտնվեցիր:

Ու Մեծ Հայքի Գրիգորիոսը վախճանվեց երեսուներորդ օրը»:

Ամեն:

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԵՎ Տ. ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ Զ ՊԱՏՐԻԱՐԿԸ՝ ՇՆՃԱՊԱՏՎԱԾ ՀԱՅ, ՌՈՒՍ
ԵՎ ՀՈՒՅՆ ԲԱՐՁՐԱՍՏԻԺԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՎ